

Minister do spraw Polityki Senioralnej

Marzena Okła-Drewnowicz

DS.416.1.2024

Warszawa, 25 kwietnia 2024 r.

Pan Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

dziękuję za przekazane wnioski i rekomendacje dotyczące¹ praw osób starszych w Polsce. Kwestie poruszone przez Pana Rzecznika wpisują się w obszary działań podejmowanych lub planowanych do podjęcia przeze mnie w toku sprawowania funkcji Ministra do spraw Polityki Senioralnej.

Najważniejszym obecnie wyzwaniem jest wdrożenie ustawy dotyczącej bonu senioralnego i wprowadzenie tego rozwiązania w życie. Bon senioralny będzie świadczeniem w formie usługi o charakterze opiekuńczym w miejscu zamieszkania osoby starszej. Usługi te będą obejmowały pomoc w czynnościach dnia codziennego np. pomoc w przygotowaniu i spożywaniu posiłków, ale także wspieranie kontaktów z otoczeniem. Rozwiązanie skierowane będzie do osób w wieku 75+. Warunkiem otrzymania wsparcia będzie aktywność zawodowa osoby zobowiązanej do alimentacji (najczęściej dziecka seniora).

Głównym założeniem bonu jest wyjście ze wsparciem osób starszych poza system pomocy społecznej, dzięki czemu będzie ono dostępne także dla tych osób, których dochody przewyższają kryteria dochodowe w systemie pomocy społecznej.

Rozwiązanie to będzie miało także charakter aktywizujący. Z jednej strony pozwoli rodzinom osób starszych pozostać na rynku pracy, ułatwiając tym samym godzenie życia zawodowego z rodzinnym. Z drugiej strony, będzie ono tworzyć nowe miejsca pracy dla opiekunów, którymi będą mogły być także osoby osiągające wiek emerytalny.

Planowane jest, że organizacją usług na rzecz osoby starszej zajmą się samorządy gminne. Będą one mogły zrealizować je samodzielnie lub zlecić np. organizacji pozarządowej, podmiotowi ekonomii społecznej czy podmiotowi prywatnemu. Umożliwi to stworzenie warunków do rozwoju usług o charakterze opiekuńczym na rynku lokalnym, w szczególności na obszarach wiejskich.

Jednym z wyzwań w zakresie projektowanego rozwiązania jest zapewnienie kadry opiekunów realizujących usługi w ramach bonu. Z jednej strony należy zapewnić, że usługi na rzecz osób starszych świadczone będą z poszanowaniem godności osoby starszej oraz jej indywidualnej sytuacji. Jednocześnie warunki, które będzie musiała spełnić osoba wykonująca usługi w ramach bonu, nie mogą być zbyt rygorystyczne, by nie zniechęcać

¹Przedstawione w piśmie z dnia 25 marca 2024 r., znak: XI.503.1.2023.Ach.

potencjalnych zainteresowanych od podejmowania pracy w tym zakresie. Dlatego też planowane jest, że każda osoba realizująca usługi w ramach bonu będzie musiała odbyć minimum 30-godzinne szkolenie, które obejmować będzie następujące zagadnienia: organizacja opieki nad seniorem; podstawy metodyki pracy opiekuńczej; podstawy psychologii i socjologii w opiece nad seniorem; praktyczne aspekty wykonywania czynności opiekuńcze oraz związanych z aktywizacją społeczną. Przewiduje się także określenie minimalnych standardów świadczenia usług opiekuńczych.

Jednocześnie informuję, że obecnie w Sejmie RP procedowany jest rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej (druk 269). Artykuł 79 projektu ustawy przewiduje, że zadania ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego związane z wykonywaniem programów wieloletnich ustanowionych na rzecz osób starszych, staną się zadaniami Ministra do spraw Polityki Senioralnej. W związku z tym planowana jest ewaluacja realizowanych dotychczas programów wieloletnich, w tym programu „Senior+” i „Aktywni+”, m.in. w kontekście trafności dotychczasowych rozwiązań, czy zebrania propozycji modyfikacji tych programów. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane przy opracowaniu kolejnych edycji programów wieloletnich po 2025 r.

Projekt ustawy, o którym mowa powyżej, dokonuje także zmian w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych² w zakresie przeniesienia na Ministra do spraw Polityki Senioralnej obowiązku do opracowania informacji o sytuacji osób starszych. Dzięki temu możliwe będzie dokonanie zmian w formacie tego dokumentu, zmierzających do jego uproszczenia oraz uzupełnienia go m.in. o informacje postulowane przez Pana Rzecznika.

Planuję także dokonanie przeglądu stanu realizacji „Założeń Polityki Społecznej wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność” oraz, jeżeli okaże się to konieczne, aktualizację zapisów tego dokumentu.

1 marca 2024 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się pierwsze posiedzenie Rady ds. Polityki Senioralnej.³ Głównymi zadaniami Rady jest opracowywanie kierunków działań adresowanych na rzecz osób starszych w Polsce, inicjowanie, wspieranie i promowanie rozwiązań z zakresu polityki senioralnej oraz przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych. Rada liczy 30 członków, którzy reprezentują środowisko naukowe, organizacji działających na rzecz osób starszych, Uniwersytety Trzeciego Wieku, samorządu terytorialnego, partnerów społecznych. Ustalenie składu Rady odbyło się poprzez otwarty nabór, w ramach którego zostały złożone 173 kandydatury.

Ponadto na podstawie zarządzenia nr 30 Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 marca 2024 r. powołany został Międzyresortowy Zespół do spraw systemowych rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele – w randze ministra – m.in. Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa

² Dz.U. 2015 r. poz. 1705.

³ W kształcie określonym w Zarządzeniu nr 1 Ministra do spraw Polityki Senioralnej z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Senioralnej.

Finansów, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jego zadaniem jest m.in. analiza rozwiązań związanych z opieką nad osobami starszymi, proponowanie kierunków działań w obszarach dotyczących opieki nad osobami starszymi, a także opracowanie rekomendacji dla założeń rozwiązań legislacyjnych dotyczących opieki nad osobami starszymi.

Odpowiadając na postulat dotyczący aktywnego włączenie się Polski w prace na rzecz konwencji o prawach osób starszych na forum ONZ, informuję że koordynacja prac w tym zakresie pozostaje we właściwości Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Niemniej, planuję rozpoczęcie współpracy z przedstawicielami Ministerstwa, w zakresie oceny stanu prac nad konwencją o prawach osób starszych, a także innych prac toczonych na forum ONZ, których tematyka odnosi się do osób starszych. Chciałabym wypracować nowe, wspólne stanowisko odnośnie wzmocnienia tego aspektu w prawodawstwie krajowym i międzynarodowym.

Z uwagą zapoznałam się także z opinią dotyczącą realizacji prawa do pracy osób w starszym wieku, przekazaną przy piśmie Pana Rzecznika, a także z dodatkowymi informacjami, do których odnośniki zawarto w tym piśmie. Stanowią one istotne źródło informacji, które będą mogły być wykorzystane w trakcie prowadzonych przeze mnie prac.

Z wyrazami szacunku,
Marzena Okła-Drewnowicz
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/